

HET TITUS-PAD

Pastorale koers 2021 – 2026

Woord vooraf

Voor u ligt het pastorale beleidsplan van de parochie Zalige Titus Brandsma. Maar liever noemen wij het een pastorale koers. Beleidsplannen hebben soms te hoge ambities, of ambities die niet gedragen worden door degenen die ze moeten uitvoeren, of ze hebben geen ambitie en beschrijven slechts wat er al gebeurt. Ze zijn te vaag of juist te veel dichtgetimmerd, waardoor ze in een snel veranderende realiteit hun relevantie verliezen.

Om dit te voorkomen hebben wij als ontwikkelteam een wat ongewone weg bewandeld. We hebben onze pastorale koers laten commentariëren door een 'klankbordgroep' van betrokken parochianen, voor wier waardevolle opmerkingen wij zeer dankbaar zijn. Maar daarmee is deze koers nog niet af. Wij willen u, parochianen, uitnodigen om te helpen ons plan af te maken. Niet zozeer door veel tekst aan de pastorale koers toe te voegen, maar door mee te denken en te werken aan de nadere uitwerking van de gedeeltes die wij bewust niet heel concreet hebben ingevuld. Bedenk daarbij dat dit een pastorale koers is en niet een gebouwenplan. Pastoraat en geloven zijn weliswaar gediend met kerkgebouwen, maar zijn niet afhankelijk van het aantal gebouwen. Wij willen een pastorale koers uitzetten, die van betekenis blijft ongeacht het aantal kerkgebouwen.

Maar waarom is een pastorale koers voor onze parochie noodzakelijk?

Een beleidsplan of een koers worden vaak geassocieerd met bedrijven en instellingen die eerst een plan moeten maken alvorens zij geld of goedkeuring kunnen verwerven om hun activiteiten uit te voeren. Het is iets van de profane wereld om ons heen. Zakelijkheid en afrekenen zijn daarbij – vaak – sleutelbegrippen. Onze kerk is toch heel iets anders? Daar zijn de doelen en de behoeften toch wel duidelijk en van alle tijden?

Wij denken dat het ook noodzakelijk is om op te schrijven hoe de taken en ambities van de parochianen, het pastoraal team en het parochiebestuur worden uitgevoerd. Beschouw het als een routekaart die duidelijk maakt welke kant we samen op gaan. Daarbij is de realisatie van de geformuleerde doelen niet het allerbelangrijkste. We willen ruimte creëren voor de werking van de Heilige Geest en de mogelijkheid om soepel in te spelen op de mogelijkheden van deze tijd. Zo wordt de weg om samen actief en betrokken te zijn op continuering en verdieping van onze relatie met Christus en de gemeenschap het belangrijkste. Oftewel: De weg is het doel!

Tevens dient het voor u als parochiaan en de omgeving van onze parochie als een document waarop men ons op kan aanspreken. Daarbij denken wij aan ons bisdom, maar ook aanpalende organisaties in en buiten ons werkgebied. Deze pastorale koers is opgesteld omdat er – ten minste - vijf belangrijke redenen zijn om tot een nieuwe pastorale koers te komen:

1. Het huidige Beleidsplan 2015- 2020 is verlopen.
2. De bezetting van het pastoraal team is teruggelopen van acht naar twee professionals. Dit vraagt om een herijking van de taken.
3. Vanuit de initiatiefgroep is er aandacht voor parochievernieuwing. Dit vraagt om een bezinning van onze pastorale koers en de plek van de parochievernieuwing daarbinnen.
4. Er is een intrinsieke behoefte aan leiding en perspectief. Deze zullen in eerste instantie aangegeven dienen te worden vanuit het pastoraal team om vervolgens verder ingekleurd te worden door de parochianen.
5. De krimp in de parochie en de afstoting van kerkgebouwen vraagt om een nieuwe oriëntatie.

In deel 1 staat centraal de bezinning op de vraag waar we als parochie voor staan. Wat is onze missie? Vervolgens vindt u in deel 2 een visie, waarin we onze missie vertalen in een vijftal wegen waarlangs we enerzijds de kernactiviteiten van de parochie willen bestendigen en mogelijk verbeteren, anderzijds nieuwe initiatieven willen ontplooiën om beter onze missie waar te kunnen maken.

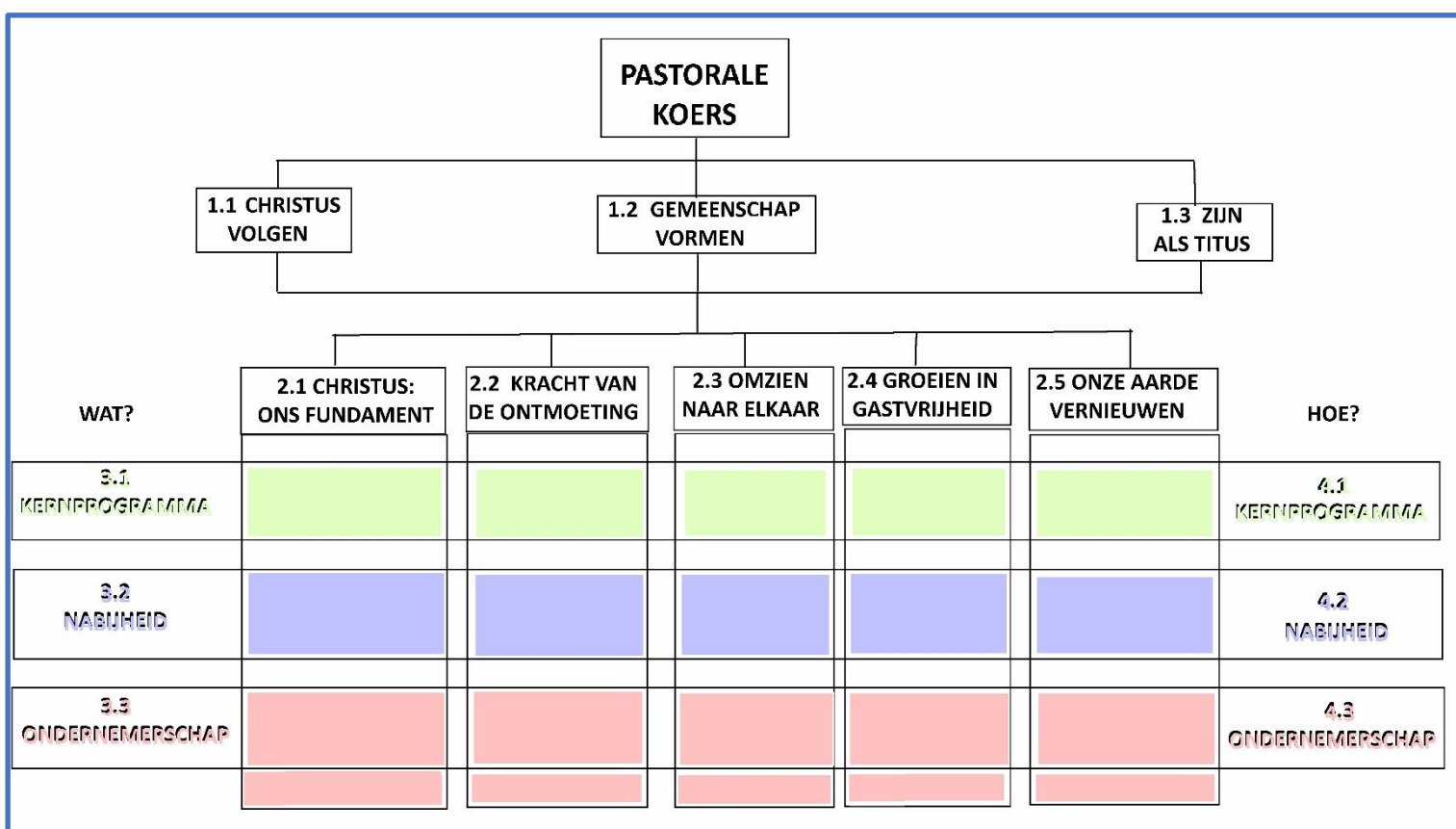
In deel 3 vindt u een nadere uitwerking van deze vijf wegen of domeinen als pastorale 'strategie'. Daarbij staat de vraag; 'Wat gaan we doen?' centraal.

In deel 4 staat de vraag 'Hoe gaan we dit doen' centraal. Dit deel biedt een structuur aan, waardoor ondanks een klein pastoraal team méér gerealiseerd kan worden dan nu het geval is. Omdat vanuit ons geloof zoveel meer goeds gerealiseerd kan worden, willen we niet berusten in een louter krimpscenario. En dankzij de ondersteuning van vele vrijwilligers denken we dat dit mogelijk is.

Hierbij bieden we vooral een structuur, maar slechts zeer beperkte inhoud. Want we denken dat de verbetering van onze kernactiviteiten en het opzetten van nieuwe activiteiten alleen mogelijk zijn als daarvoor enthousiasme is bij onze parochianen. Het kan gaan om uitbreiding van bestaande projecten, of om totaal nieuwe initiatieven, al naar gelang de vragen van de tijd of de leiding van de Heilige Geest ons ingeeft. Dat betekent dat wij er bewust voor gekozen hebben in deze pastorale koers geen initiatieven uit te werken. Wij willen juist daarvoor u uitnodigen, zodat u zich maximaal betrokken weet bij deze pastorale koers.

De essentie van dit plan is dat het niet áf is, omdat wij u als parochiaan van onze parochie willen uitnodigen om het nader inhoud te geven. Dat kan door bestaande initiatieven uit te bouwen of door iets nieuws. Dat betekent dus ook dat deze pastorale koers aanvulling behoeft in de vorm van concrete activiteitenplannen. Loopt u dit Titus-pad met ons mee?

*Het ontwikkelteam:
Henri ten Have, pastoor
Guido Dieteren, pastoraal werker
Henk Brussel, extern begeleider
Douwe Ettema, parochiaan en teamondersteuner*

1. Waar staan we voor?

Wij worden door Christus uitgenodigd om...

1.1. ...Hem te volgen

Jezus begint vrijwel direct in zijn openbare optreden met het roepen van twaalf volgelingen. Hij is hun leraar, zij zijn leerlingen. Dat vergt een radicale keuze. Laat alles, wat je vertrouwd is, achter: "Word mijn leerling". De les die Jezus zijn leerlingen wil leren is de kracht van liefde. Hij vertelt daarover in talloze parabels. De leerlingen ontdekken de werkzame kracht van de liefde tijdens de vele ontmoetingen die Jezus heeft met de mensen van zijn tijd. Hij vergeeft zonden, Hij geneest, Hij geeft wijze raad, Hij maakt geen onderscheid in rangen en standen, Hij gaat met alleman aan tafel, Hij vermaant. In alles wat Jezus doet, valt zijn boodschap van liefde te herkennen. En Jezus laat weten dat de boodschap van de liefde geworteld is in de liefde van God de Vader voor zijn Zoon én in de liefde van God de Vader voor ons, zijn kinderen.

Jezus zond 72 leerlingen uit (Luc 10, 1-16) om mensen te bewegen aanhanger van de boodschap van liefde te worden. Een wereld die gedreven wordt door de kracht van de liefde noemt Jezus het Koninkrijk van God. Wat de mogelijkheden zijn van Jezus' boodschap van liefde is een levenslang leerproces.

Wij zijn ook geroepen om volgeling van Jezus te zijn. Vroeger ging dat heel vanzelfsprekend doordat onze ouders ons lieten dopen. Tegenwoordig gebeurt steeds vaker dat iemand zelf een bewuste keuze maakt in zijn/haar leven om te leren wat het kan betekenen om volgeling van Jezus te zijn en zich te laten inspireren door Zijn Geest.

1.2. ...een gemeenschap te vormen van leerlingen.

Op een bijzondere wijze kunnen we de kracht van de liefde leren kennen door ons te verbinden in een gemeenschap van leerlingen van Jezus. De eerste christenen waren een kleine groep zonder lange geschiedenis, maar met hoop en vertrouwen op de toekomst, die zich durfden te laten leiden door de Heilige Geest (Hand 2, 41-47). Het kleiner worden van de kerk zou ons pessimistisch kunnen stemmen, wanneer we zouden vergeten dat de beweging van christenen ooit in kleine groepen is gestart. We kunnen leren van hun hoop en vertrouwen. Het beeld van deze vroegchristelijke gemeenschap geeft ook de belangrijke elementen weer die vandaag de dag nodig zijn voor een christelijke gemeenschap: leren, vieren en dienen.

1.3. ...te zijn als Titus.

De zalige Titus Brandsma is naamgever en patroon van onze parochie. Hij is ons tot voorbeeld en bron van inspiratie. In Titus Brandsma zien we wie we zijn én willen worden, herkenning en uitdaging. Titus Brandsma was een man die geworteld was in zijn traditie: katholiek (in een grotendeels protestantse provincie) en Fries, en voor beide kwam hij uit. Deze twee elementen zijn ook bepalend voor onze parochie. We zijn katholiek in een grotendeels protestantse of seculiere omgeving. En veel mensen uit alle delen van het land en zelfs de wereld geven vanuit hun eigen achtergrond een bijdrage aan de opbouw van onze parochie. Titus Brandsma is vooral bekend geworden door zijn verzet en zijn martelaarschap in de oorlog. De Tweede Wereldoorlog heeft ook onze parochie getekend: de slag op de Grebbeberg, de Gedachteniskerk in Rhenen, de verwoesting van de kerken en kerktorens van Ede, Wageningen, Oosterbeek, de herdenking van Market Garden in Oosterbeek, de capitulatie in Wageningen.

Titus Brandsma was boerenzoon en intellectueel. Veel mensen in onze parochie hebben werk dat verbonden is met de Universiteit van Wageningen en/of hebben zelf een agrarische achtergrond. Heel ons mens-zijn brengen we in bij de opbouw van onze parochie. Titus Brandsma's leven laat ons op een uitdagende manier zien hoe mystiek en maatschappelijke betrokkenheid samen komen. Zijn drukke werkzaamheden als hoogleraar en journalist, zijn culturele interesse en betrokkenheid op de actualiteit typeren hem als man van de daad en de actie. Tegelijkertijd stond hij dicht bij de gewone mensen. Als gelovige en priester was hij een man van tradities, van mystiek en godsvertrouwen, van contemplatie en overgave. In zijn martelaarschap komt dit samen. Vanuit zijn diepe geloofsovertuiging onderkent hij al vroeg het gevaar van de nazi-ideologie. Door datzelfde geloof komt hij in verzet en geeft zijn leven daarbij. Titus Brandsma leert ons dat liturgie, diaconie, spiritualiteit en maatschappelijke engagement meerdere kanten zijn van dezelfde medaille, van modern christen-zijn. Vanuit een diep doorleefd geloof kunnen wij van betekenis zijn voor de samenleving. Pater Titus' maatschappelijke betrokkenheid vanuit zijn geloof herkennen wij ook in paus Franciscus, met name in zijn encycliek 'Laudato Si', die aansluit op actuele kwesties die ook in onze parochie spelen.

Naast Titus Brandsma worden in onze parochie enige bijzondere heiligen vereerd. Zij behoren tot ons lokale erfgoed. We willen onderzoeken hoe we dit unieke erfgoed op een goede wijze kunnen beheren en uitbouwen naar de toekomst.

2. Waar gaan we voor?

Als parochie zalige Titus Brandsma willen we gaan voor...

2.1. ...een parochie waarin Jezus Christus het fundament is van ons christen-zijn.

In het vieren van de sacramenten, in het bijzonder van de eucharistie, kunnen we ons in geloof op een dieper niveau met God verbinden. Jezus heeft ons leren bidden. Het Onze Vader is ons geschonken als oer-gebed, waarin wij ons kunnen verbinden met God de Vader en zijn Zoon, maar ook met elkaar en met de wereld. De katholieke traditie heeft een veelkleurig gebedsleven voortgebracht. Bidden kunnen we overal, thuis of in de natuur, alleen of met elkaar, in woord en gebaar, hardop of in stilte. Het gebed is het dagelijks brood waar we ons mee voeden. De realiteit van minder kerkgebouwen of krimpende geloofsgemeenschappen hoeft ons niet tegen te houden ons in gebed te verbinden met God en met elkaar. Het gebed brengt ons thuis bij God en bij onszelf, bij wie we ten diepste bedoeld zijn: leerlingen van de Levende Heer, die onverschrokken bouwen aan het Koninkrijk Gods, aan een wereld van vrede en gerechtigheid op aarde.

2.2. ...de kracht van de ontmoeting met de Levende Heer Jezus Christus.

In de Bijbelse verhalen leren we Jezus kennen. Zijn persoon en boodschap zijn niet zo maar gemakkelijk te doorgronden. De betekenis van zijn inzichten voor vandaag vergt een levenslange studie, een oprechte 'geloofsgroei'. Er is kennis en kunde nodig om de diepgang en de rijkdom van Jezus' leven en optreden door te geven. Dat doen we in de catechese. Als volgelingen leven we vanuit de rijke bron aan levenswijsheid en Godskennis, die Jezus onderrichtte. Permanente studie houdt ons leerlingen geïnspireerd. Als zijn leerlingen willen we ieder die het horen wil laten kennis maken met Jezus en waar Hij voor stond, waarin Hij geloofde, met elkaar in onze parochie, maar ook met iedere belangstellende daar buiten. We willen dat doen op manieren, die deze tijd van ons vraagt.

2.3. ...een parochie waarin mensen omzien naar elkaar en betrokken zijn op de noden van de wereld.

De Werken van Barmhartigheid (Matteüs 25, 34-40) zijn een belangrijke inspiratiebron en krijgen een centrale plaats. In woord en daad heeft Jezus duidelijk gemaakt dat het diepste geluk wezenlijk samenhangt met pure onbaatzuchtige liefde tot je medemens. Want wat kan je rijker maken dan een medemens te ontmoeten, die door jouw toedoen het leven weer aan kan of die bevrijd wordt van zijn lasten en boeien. Zo'n levensweg is evenwel niet gemakkelijk te gaan. Echte naastenliefde kost inspanning, zorg en offers. Maar wij geloven dat het leven alleen zinvol en goed is, wanneer een mens zijn hart opent naar de ander.

2.4. ...een parochie waarin mensen met verschillende achtergronden hun thuis kunnen vinden.

Gastvrijheid is misschien wel het meest gebruikte woord om één van de hoofdkernmerken van een geloofsgemeenschap te omschrijven. De realiteit gebiedt ons te zeggen dat de praktijk een stuk weerbarstiger is. Nieuwkomers houden ons een spiegel voor dat bestaande gewoontes en groepsvorming het niet gemakkelijk maken een plek te vinden in een bestaande gemeenschap. We zijn er van overtuigd dat we kunnen groeien in een gastvrije en open houding. Die houding helpt ons onze geloofsgemeenschappen op te bouwen. Die houding gaat ons ook helpen om mensen nabij te zijn, uit te nodigen tot geloof en geloofsgesprek en actief te worden in de parochie en de wereld.

2.5. ...een parochie die het aanschijn van de aarde vernieuwt.

Duurzaamheid is een woord dat hier op zijn plaats is. De afgelopen jaren hebben ons indringend en onomkeerbaar laten zien dat de wijze waarop wij met de aarde en haar grondstoffen omgaan eindig is. Willen we de klimaatveranderingen gunstig beïnvloeden dan zullen we ons gedrag fundamenteel moeten veranderen. We willen als parochie onderzoeken hoe wij als organisatie klimaatvriendelijk en duurzaam kunnen handelen. Zoals de pauselijke encycliek 'Laudato Si' dit benoemt, willen we dit doen vanuit het besef dat de mensheid één familie van God is. We willen ook onderzoeken of we leerscholen kunnen vormen, waarin we elkaar leren duurzamer te leven en zo met de aarde om te gaan dat onze kinderen en kleinkinderen een toekomst hebben. Hoe klein soms ook, we kunnen een verschil maken. Is het niet meteen, dan wel op de lange duur. Gestaag vallende druppels hollen de steen uit.

Daarnaast is het onze christelijke opdracht om telkens weer om te zien naar onze medemensen verder weg. Voor dit missionaire werk zijn in onze parochie MOV-groepen ('Missie, Ontwikkeling, Vrede') de spil. Daarbij gaat het niet enkel om ontwikkelingshulp. Er is bewustwording nodig dat wijzelf, het Westen, mede oorzaak zijn van de armoede en uitbuiting in arme landen.

3. Wat gaan we doen?

Als parochie zalige Titus Brandsma geven we vorm aan...

3.1. ...de basistaken van een parochie: Kernprogramma.

In het pastorale kernprogramma van onze parochie ligt het accent op liturgie (eucharistie), de viering van de overige sacramenten en de catechese. Hierbij staan sacramenten bediening, verkondiging verzorgen en leiding geven centraal. Daarnaast is er aandacht voor liturgie (anders dan eucharistie), pastoraat en diaconie.

Dit kernprogramma krijgt aanvankelijk gestalte op een zevental locaties, maar de komende jaren verwachten we een verdere concentratie, al is dat zeker geen doel op zich. Het is eerder een consequentie van de feitelijke omstandigheden. De locatie Wageningen is het eucharistisch en parochieel centrum, en is (uiteindelijk) het brandpunt voor de sacramenten, onderricht en bovenlokale ontmoeting van alle parochianen. Daarnaast zal Wageningen een ontmoetingspunt zijn voor de internationale katholieke (studenten)gemeenschap. Wij zullen Wageningen gaandeweg steeds meer een parochiële centrumfunctie geven. Tegelijkertijd willen we, in de mate dat dit mogelijk is, het kernprogramma ook in de andere locaties realiseren. Bij dit alles is het bestaande gebouwenplan richtinggevend en ondersteunend. Zoals daarin aangegeven, willen we aan het eucharistisch centrum de co-centra Ede, Veenendaal en mogelijk ook Bennekom toevoegen. De pastoor in zijn drievoudige taak (sacramenten bedienen, verkondiging verzorgen, parochie besturen) is op dit kernprogramma aanspreekbaar.

3.2. ...de activiteiten in de verschillende geloofsgemeenschappen: Nabijheid.

De nabijheid krijgt gestalte in een netwerk van gemeenschappen, met of zonder eigen kerkgebouw. Hierbij staan gemeenschapsofbouw en communicatie centraal. Voor de hand ligt om aan de vertrouwde geloofsgemeenschappen te denken, maar het kunnen ook nieuw gevormde groepen zijn met bv. een gemeenschappelijk gedeelde spiritualiteit.

Van deze geloofsgemeenschappen verwachten wij:

- a) dat zij zichzelf verstaan als onderdeel van de parochie z. Titus Brandsma;
- b) dat zij in staat zijn uit hun midden lokale leiders te vinden, die zorg dragen voor structuur en samenhang en het contact onderhouden met het pastoraal team en het parochiebestuur;
- c) dat in de activiteiten een herkenbaar katholiek profiel aanwezig is van aandacht voor het geloof in Christus en zorg voor elkaar en de wereld.

De pastoraal werker is op deze nabijheids-activiteiten aanspreekbaar.

De regionale presentie en samenwerking in oecumenische activiteiten is inkleuring van deze bezinning. Dat brengt ons als christenen dichtbij waar we wonen, maar ook ver weg. In de coronatijd hebben we geleerd dat ook digitale presentie kan bijdragen aan onze missie. Inhoudelijk kan deze continue bezinning versterkt worden door lezingen en cursussen. Daarbij is een continue scholing en werving van nieuwe leiders noodzakelijk, die de parochie en het netwerk van geloofsgemeenschappen in staat stellen hun taak naar behoren uit te voeren. Willen we er zijn tot heil van de wereld dan dienen we beschikbaar te zijn en goed toegerust. Dit is met een klein pastoraal team extra belangrijk.

3.3. ...de ambitie voor de komende jaren: Ondernemerschap.

Ondernemerschap wordt in de kerkelijke context verstaan als het pionieren op pastorale terreinen met nieuwe initiatieven door parochianen onder verantwoordelijkheid van (en in samenwerking met) het pastoraal team. In hoofdstuk 2 hebben wij de domeinen benoemd die we de komende vijf jaar bijzondere aandacht willen schenken. De vijf onderscheidende maar samenhangende domeinen vormen daarmee de basis voor een actieplan voor de periode 2021-2026. Deze vijf domeinen zijn:

1. Leven vanuit Jezus Christus, die het fundament is van ons christen-zijn.
2. Werken aan de ontmoeting met de Levende Heer Jezus Christus.
3. Omzien naar elkaar en betrokken zijn op de noden van de wereld.
4. Bieden van een plek, waar mensen met verschillende achtergronden hun thuis kunnen vinden.
5. Vernieuwen van het aanschijn van de aarde.

Leiderschap en dienstbaarheid zijn een combinatie van attitude en deskundigheid. Het scholen van vrijwilligers zal steeds gericht zijn op het bekwamen van mensen voor de taak die men uitvoert. Er kan gebruik worden gemaakt van de aanwezige expertise. Aanvulling door specialisten (bijvoorbeeld inzake projectmanagement en leiderschap) zal noodzakelijk zijn voor het realiseren van dit plan en voor het functioneren van de parochie. Naast scholing betreffende organisatie en uitvoering zal ook scholing nodig zijn voor de formele en feitelijke reglementen en uitvoeringsbesluiten. Maar het meest in het oog springende zal toch de lerende houding zijn voor de groei van ons geloof. Om dit actieplan te realiseren en te komen tot ondernemerschap is het inroepen van specifieke deskundigheid en structurele ondersteuning een noodzakelijke consequentie.

4. Hoe gaan we dit doen?

Als parochie zalige Titus Brandsma richten we ons op...

4.1. ...het borgen van de kerntaken (Kernprogramma).

De drie kerntaken zijn – van oudsher – het bedienen van de sacramenten, de aandacht voor de verkondiging en het besturen van de parochie. Deze kerntaken zijn vastgelegd in het Algemeen Reglement en worden geborgd door regels, gebruiken en ambities van onze kerkleiding. De pastoor is daarin (samen met het pastoraal team) de leidinggevende en wordt ondersteund door een parochiebestuur. Het bestuur heeft de materiele, juridische en faciliterende verantwoordelijkheid om de taken te kunnen realiseren. Bij reductie van menskracht, financiën of anderszins zullen steeds deze basistaken de kern blijven van de presentie van Christus en zijn kerk. In de realisatie van deze kerntaken zullen de vijf eerder genoemde domeinen het speelveld bepalen.

4.2 ...het opzetten van een parochiële raad en het versterken van het netwerk binnen iedere geloofsgemeenschap, waarbij intensivering en samenwerking centraal staan. (Nabijheid).

De parochiële raad is een adviescollege met een viervoudige taakstelling. Allereerst is zij een ondersteuning en klankbord voor het pastoraal team. Het is daarbij raadzaam om de verbinding tussen de lokale pastoraatsgroepen en dit college goed te borgen. Een aanpalende taak is het bewaken en versterken van de gehele communicatieve keten van de parochie. Het is daarbij belangrijk dat zowel de interne communicatie alsmede de externe communicatie een samenhangend geheel vormen. Bestaande activiteiten en Initiatieven die binnen de vijf domeinen naar voren worden gebracht (zie ook 4.3) zullen door de raad worden gewogen, geprioriteerd en – in projectmatige zin – worden gefaciliteerd. Ten slotte zal deze raad ook de functie kunnen vervullen die nu is belegd in het bestuurlijk overleg en het pastoraatsgroepenoverleg. Daarbij zal de verbinding tussen de locatieraden c.q. pastoraatsgroepen en dit raadgevend college van belang zijn. Vanwege deze viervoudige taakstelling zal een zekere compartimentering van dit adviescollege wenselijk zijn. Daarbij kan gedacht worden aan afgevaardigden uit pastoraatsgroepen en locatieraden. Een aantal leden van deze raad kan gevormd worden door specialisten of ervaringsdeskundigen. Gelet op de taken zal deze parochiële raad ressorteren onder de verantwoordelijkheid van het pastoraal team én het parochiebestuur.

4.3. ...het uitbouwen van de vijf domeinen (Ondernemerschap)

In elk van die vijf domeinen gebeurt natuurlijk al veel in onze parochie. We mogen ons gelukkig prijzen met de inzet van zoveel vrijwilligers. Vooral hierdoor is onze parochie voldoende vitaal, waardoor we verwachten de activiteiten in de vijf domeinen verder te kunnen uitbouwen. Daarnaast vragen we aan parochianen of groepen binnen onze parochie om ook nieuwe ideeën en plannen aan te leveren. De bestaande en nieuwgekozen ideeën en plannen zullen in concrete projectplannen worden gezet. De ingediende plannen zullen gewogen worden op grond van criteria die vooraf vastgesteld en bekend zijn. Wij beleggen de beoordelings- en bewakingsfunctie bij de in 4.2 genoemde parochiële raad. Er kan ook een extern specialist betrokken worden bij het ondersteunen, verzamelen, afwegen, afstemmen en bewaken van de voortgang en de eindbeoordeling. Vervolgens worden deze projecten uitgewerkt en uitgevoerd door de indieners, eventueel in samenwerking met externe ondersteuners.

Voorwaarden voor het welslagen van de initiatieven zijn heldere criteria, een SMART geformuleerde ambitie, pastorale en bestuurlijke accordering en financiële ruimte. De verbondenheid met het pastoraal team is daarbij een basisvoorwaarde. De initiatieven dienen namelijk ingebed en verankerd te zijn in onze parochiestructuur.

Een goed voorbeeld hiervan is het legitimeren, versterken en faciliteren van de in 2019 gestarte initiatiefgroep 'parochierevitalisering'. Door de persoonlijke verdieping van de relatie met Jezus zet de parochierevitalisatie nadrukkelijk in op groei van het aantal leerlingen en op groei van de gemeenschap. Op basis van de ambitie van deze initiatiefgroep werd het gedachtegoed van parochierevitalisatie geïnitieerd, gerealiseerd en gefaciliteerd. Er is uitdrukkelijk aandacht voor de ontwikkeling, groei en verdieping van de initiatieven van deze groep, terwijl daarnaast en tegelijkertijd ook andere activiteiten een plek kunnen krijgen. Dit programma start in Wageningen, de plek met een centrumfunctie. Een ander voorbeeld zijn de maandelijkse bijeenkomsten die in Doorwerth en Lunteren gehouden worden, nadat daar de kerken gesloten waren. Deze liturgische en catechetische ontmoetingsbijeenkomsten worden geïnitieerd vanuit de geloofsgemeenschap zelf.

Een derde voorbeeld zijn de online Zoomvieringen die in coronatijd gestart zijn in Ede en nu door het pastoraal team parochiebreed ondersteund worden.

Afsluitend

De laatste stap van dit document is de eerste stap van zijn inwerkingtreding. Wij nodigen u allen uit om aanvullingen aan te reiken en verbeteringen voor te stellen. Informeer elkaar om bestaande projecten te delen en nieuwe ideeën te formuleren. Dit veronderstelt een open cultuur waarbij informatie en communicatie essentieel zijn.

Motto voor onze pastorale koers

De volgende tekst zou op de gevels van onze kerken kunnen staan:

*We gaan voor een kerk
die het leven spirituele diepgang geeft,
waar Jezus onze inspiratie is,
waar de worsteling in het menselijk bestaan wordt erkend,
waar liefde regeert in de omgang met elkaar en de wereld.
Wees welkom in onze kerk.*

Bijlage 1: Een samenvatting van het Titus-pad

1. *Wij worden door Christus uitgenodigd om....*

- 1.1. ...Hem te volgen, vissers van mensen te worden en nieuwe leerlingen te roepen.
- 1.2. ...een gemeenschap te vormen als leerlingen, die samen bidden, samen leren, samen eten en zingen, het samen delen van tijd, geld en goederen.
- 1.3. ...te zijn als Titus, een leerling die ons tot voorbeeld is omdat hij op speciale wijze het gebed verbindt met maatschappelijk engagement.

2. *Als parochie z. Titus Brandsma willen we gaan voor...*

- 2.1. ...een parochie waarin Jezus Christus het fundament is van ons christen-zijn en ons in gebed verbinden met God in de naam van zijn Zoon, en met elkaar en de mensheid.
- 2.2. ...de kracht van de ontmoeting met de Levende Heer Jezus Christus, waarbij we het verhaal van Jezus vertellen vanuit de katholieke traditie, aan al wie horen wil.
- 2.3. ...een parochie waarin mensen omzien naar elkaar en betrokken zijn op de noden van de wereld, tot welzijn van ieder levend wezen.
- 2.4. ...een parochie waarin mensen met verschillende achtergronden hun thuis kunnen vinden, waarbij we gastvrij zijn en open zodat iedere mens een plek vindt in ons midden.
- 2.5. ...een parochie die het aanschijn van de aarde vernieuwt, waarbij we duurzaam omgaan met Moeder Aarde opdat er een goed leven is voor onszelf en de generaties die na ons komen.

3. *Als parochie zalige Titus Brandsma geven we vorm aan...*

- 3.1. ...de kerntaken van een parochie. Rondom dit Kernprogramma krijgt hoogstwaarschijnlijk het Eucharistisch Centrum gaandeweg steeds meer een centrumfunctie.
- 3.2. ...de activiteiten in de verschillende geloofsgemeenschappen. Deze nabijheid krijgt gestalte in een netwerk van gemeenschappen, met of zonder eigen kerkgebouw. Hierbij staan gemeenschapsofbouw en communicatie centraal. We werken aan een continue scholing en werving van mensen, die de parochie en het netwerk van geloofsgemeenschappen in staat stellen hun taak naar behoren uit te voeren.
- 3.3. ...de ambitie voor de komende jaren: Ondernemerschap. De in hoofdstuk 2 genoemde vijf domeinen vormen de basis voor een actieplan voor de periode 2021- 2026. Om dit actieplan te realiseren is het inroepen van specifieke deskundigheid en structurele ondersteuning een noodzakelijke consequentie.

4. *Als parochie zalige Titus Brandsma richten we ons op...*

- 4.1. ...het borgen van de basistaken (Kernprogramma). De drie kerntaken zijn – van oudsher- het bedienen van de sacramenten, de aandacht voor de verkondiging en het besturen van de parochie.
- 4.2. ... het opzetten van een parochiële raad en het versterken van het netwerk binnen iedere geloofsgemeenschap, waarbij intensivering en samenwerking centraal staan. (Nabijheid).
- 4.3. ...het uitbouwen van de vijf domeinen (Ondernemerschap). Parochianen worden gevraagd om nieuwe ideeën en plannen aan te leveren, welke in concrete projectplannen zullen worden gezet. Een goed voorbeeld is de initiatiefgroep parochierevitalisering, waarbij, op basis van de ambitie van deze groep, het gedachtengoed van parochierevitalisatie werd geïnitieerd, gerealiseerd en gefaciliteerd.

Bijlage 2: Het kerkelijk kader

Op 1 januari 2010 is uit elf voormalige parochies en één studentengemeenschap in de Veluwe-Rijnvallei en de uitlopers van de Utrechtse heuvelrug de parochie z. Titus Brandsma gevormd. Er kwam één pastoraal team en één parochiebestuur. Daarbij is Wageningen als Eucharistisch centrum aangewezen. De parochie ressorteert onder het vicariaat Arnhem. De parochie telt 17.650 parochianen.

Het aartsbisdom

Thans zijn er 45 parochies in ons bisdom. Was de z. Titus Brandsmaparochie in 2010 één van de grote parochies, anno 2021 is het een relatief kleine parochie. Er zijn geen plannen of aanwijzingen voor het samengaan van de Titus Brandsmaparochie met andere parochies.

Het pastoraal team

Het pastoraal team van de Titus Brandsmaparochie is geslonken tot twee fulltime pastores: één pastoor en één pastoraal werker zijn beschikbaar voor de gehele parochie. Het pastoraal team is vooral op bovenlokaal en overkoepelend niveau actief. Met het slinken van het aantal teamleden kwam de vraag: 'wat heeft prioriteit, wat is belangrijk' centraal te staan. In het pastoraal team vragen overleg en afstemming veel aandacht. De druk van de dagelijkse praktijk vecht om voorrang met de bezinning op strategisch pastoraal leiderschap.

Het parochiebestuur

Het parochiebestuur van de Titus Brandsmaparochie heeft het bestuur en de zeggenschap na de fusie in 2010 ter hand genomen. De pastoor geeft leiding aan het parochiebestuur en aan het pastoraal team.

Er zijn verschillende beleidsdocumenten. Naast het vrijwilligersbeleid (2018) vragen vooral het gebouwenbeleid en het financieel beleid veel aandacht. Beide aspecten kennen als hoofdtoon reductie en hergroepering. Er is de laatste jaren een aanzienlijk exploitatietekort. De balans tussen centraal en decentraal is een voortdurend punt van aandacht en discussie. Maatwerk is belangrijk en daarmee is de organisatie van het geheel essentieel. De taken van het parochiebestuur zijn beschreven in het 'Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie'.

De parochiële raad

De parochiële raad is een adviescollege ten behoeve van het pastoraal team en het parochiebestuur. De leden van deze raad zijn betrokken parochianen die (deels) gerekruteerd worden uit de lokale pastoraatgroepen en locatieraden en (deels) uit parochianen met specifieke expertise. In de komende tijd zal gewerkt worden aan de daadwerkelijke realisatie van dit voorstel.

De pastoraatgroep

In iedere geloofsgemeenschap is een pastoraatgroep. De leden van de pastoraatgroep zijn in hun geloofsgemeenschap de ogen en oren van het pastoraal team. Zij functioneren in het pastorale domein onder rechtstreekse verantwoordelijkheid van het pastoraal team. De randvoorwaarden in werkzaamheden en verantwoordelijkheden zijn belegd in het huishoudelijk reglement.

De locatieraad

In iedere geloofsgemeenschap is een locatieraad. Deze functioneert rechtstreek onder verantwoordelijkheid van het parochiebestuur. De locatieraad is de verbindende schakel tussen het parochiebestuur en de lokale geloofsgemeenschap. De afstemming en uitvoering zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement van de locatieraad.

De vrijwilligers

Vrijwilligers zijn van cruciaal belang voor een parochie. Zonder hen zou geen enkele parochie kunnen functioneren. Bovendien zijn vrijwilligers een belangrijke graadmeter voor de betrokkenheid van parochianen. Gelukkig telt onze Titus Brandsmaparochie veel vrijwilligers. We zijn een vitale parochie omdat we zoveel vrijwilligers hebben. Hen blijvend motiveren is één van de belangrijke doelstellingen van onze pastorale koers.

De gemeenschappen

De voormalige parochies – de huidige geloofsgemeenschappen - reageren verschillend op de opgelegde fusie in 2010. Het gemis van een herder enerzijds en het krijgen van ruimte voor eigen invulling anderzijds bepaalden het nieuwe speelveld van het team.

Het instellen van een eucharistisch centrum heeft ook de prioritering en inzet van het team beïnvloed. Maar ook voor de parochianen – zo leert de afgelopen 11 jaar – is de eigen omgeving sterk gewijzigd.

Om verbinding te houden met de – individuele - aandacht voor parochianen werden in 2005 pastoraatsgroepen in het leven geroepen. Die zijn de 'ogen en oren' voor en van het pastoraal team.

Met het slinken van het aantal teamleden kwam de vraag; *“wat heeft prioriteit, en wat is belangrijk”* centraal te staan. Gevoegd bij het gegeven dat niet alleen het aantal teamleden verminderde maar ook het aantal kerkgebouwen, werd de werkdruk niet minder. maar méér. Hoe is de pastorale aandacht voor hen die hun kerkgebouw, als middelpunt van hun religieuze beleving, zien verdwijnen?

Een bijzondere ontwikkeling is in 2019 ingezet. Er is een initiatiefgroep ontstaan van relatief jonge mensen met als doel te werken aan de revitalisering van de parochie. Hierbij is vooral aandacht voor inspiratie en echte vitalisering. Het pastoraal team is bij dit revitaliseringsproces betrokken.

